

9 w 2025 (545)

Debata Gotowi80PW: Ponad podziałami – poszukiwanie elementu wspólnego

Data publikacji: 05.02.2025 / Autor: Jan Piotrowski

Czy w Polsce, mimo różnorodnych podziałów, możemy odnaleźć wspólną drogę? Co może połączyć lewicę i prawicę? Czy polaryzacja wśród młodych rzeczywiście jest problemem? Jaką rolę w tym wszystkim odgrywają organizacje młodzieżowe? I co ma do tego harcerstwo?

W maju 2024 roku zorganizowaliśmy spotkanie, podczas którego zaprosiliśmy publicystów reprezentujących cztery różne redakcje, aby wspólnie odpowiedzieć na te pytania. Gośćmi wydarzenia byli:

- [Karolina Olejak](#) – dziennikarka, publicystka konserwatywnego, chadeckiego Klubu Jagiellońskiego. W przeszłości wicekomendantka Mazowieckiej Chorągwi Harcerzek ZHR.
- [Agnieszka Wiśniewska](#) – redaktorka naczelna lewicowej Krytyki Politycznej. Była drużynowa, która harcerstwa nauczyła się z książek (więcej o jej niesamowitej historii w filmie).
- [Szymon Rębowski](#) – ówczesny redaktor wicenaczelny lewicowo-katolickiego Magazynu Kontakt. Choć nigdy nie był harcerzem to jest on członkiem Klubu Inteligencji Katolickiej, a w kręgach warszawskich krąży żart, że sekcja młodzieżowa KIK to harcerstwo bez mundurków.
- [Jarema Piekutowski](#) – publicysta katolickiego miesięcznika Więź i ordokonserwatywnego think-tanku Nowa Konfederacja (nie mylić z partią, ich nazwa była pierwsza). Harcerstwa nigdy nie doświadczył osobiście, ale jako socjolog świetnie orientuje się w tym temacie.

Geneza projektu – Gotowi 80

W ramach programu [Gotowi80](#) postanowiliśmy spojrzeć na Powstanie Warszawskie z nowej perspektywy. Oprócz wspomniania historii, co intensywnie robiliśmy również w trakcie obchodów sierpniowych, przyjrzelśmy się etosowi Powstańców i chcieliśmy sami podjąć pączkę „[sztafety pokoleń](#)”.

Powstał program zachowy, harcerski, wędrowniczy i instruktorski. Szczególnie część

instruktorska miała na celu refleksję nad tym, gdzie dzisiaj młodzi ludzie mierzą się z największymi wyzwaniami oraz jak ideały Powstańców Warszawskich mogą nam pomóc je zrozumieć i rozwiązać.

Przy współpracy z zespołem mazowieckiej Kuźnicy, projekcie bazującym na koncepcie harcerskiego klubu dyskusyjnego, udało nam się zorganizować trzy spotkania:

- Ponad Podziałami – poszukiwanie elementu wspólnego [Ten artykuł]
- Zmiany klimatyczne [Film i artykuł wkrótce]
- Być katolikiem we współczesnym świecie [Film i artykuł wkrótce]

Film

Praktyczne wnioski

W dzisiejszych czasach nie każdy ma czas na obejrzenie dwugodzinnego materiału – zdaję sobie sprawę, że wielu z nas przytłacza nadmiar wartościowych treści. Dlatego poniżej przedstawiam najważniejsze, moim zdaniem, wnioski z rozmowy, które mogą szczególnie zainteresować nas jako instruktorów ZHR.

Harcerstwo jako najlepsza propozycja dla dzisiejszej młodzieży

Czasem spotykam się z głosami instruktorów, którzy twierdzą, że harcerstwo to nic więcej niż zajęcia pozalekcyjne, a jedyna różnica to fakt, że harujemy za darmo. Symptomatyczne, takie opinie najczęściej słyszałem od osób bliskich skreślenia się. Tym bardziej z ogromnym zaciekawieniem przysłuchiwałem się dyskusji, w której znani publicyści z czterech różnych stron światopoglądowych jednym głosem podkreślali coś zupełnie przeciwnego.

Współcześnie brakuje innych, równie szeroko dostępnych i sensownych inicjatyw, które oferowałyby młodzieży wzrastanie we wspólnocie opartej na szczerych relacjach.

Podkreślam, że celowo zawężam specyfikę harcerstwa i oddzielam je od naszych ZHRowych chrześcijańskich wartości, by zaznaczyć, że ta konkretna oferta jest skierowana do wszystkich, przez różne organizacje skautowe w Polsce.

Choć możemy spierać się o szczegółowe wartości, to wobec największych problemów młodego pokolenia – takich jak indywidualizm i zanik więzi społecznych

- stoimy razem. To miłe i budujące, że osoby z zewnątrz również to dostrzegają.

Trwałość niezależnie od grantów

Jarema Piekutowski zwrócił uwagę na problem nietrwałości wielu współczesnych inicjatyw, uzależnionych od zdobycia i wykorzystania grantów. Podobne obserwacje przedstawił prof. Marcin Napiórkowski, opisując kulisy obchodów historycznych w Polsce w książce „Turbopatriotyzm”.

W tym kontekście harcerstwo ma ogromną przewagę – na poziomie fundamentalnym nie polegamy na grantach. Oczywiście korzystamy z nich i powinniśmy to robić, jednak zakładam, że bez ROHiS-u nasza działalność by się nie załamała, a drużyny nadal organizowałyby zbiórki praktycznie bez zmian.

Teatr polityczny a nasza apartyjność

Polityka w Polsce coraz bardziej przypomina teatr, nastawiony na wzbudzenie oburzenia i emocji, zamiast arystotelejskiej troski o dobro wspólne. Mimo że chciałoby się wierzyć w możliwość zmiany tego trendu, jego globalny charakter, wspierany przez korporacje cyfrowe, sprawia, że są to raczej płonne nadzieje.

Tym bardziej powinniśmy zdawać sobie sprawę z siły naszej apartyjności. W czasach gdy polityka dąży do polaryzacji i konfliktów, harcerstwo pozostaje ponad podziałami.

Problem małe ośrodki - duże ośrodki

Karolina Olejak podkreśliła, że harcerstwo jest wyjątkowo równościowe pod względem płci. Agnieszka Wiśniewska zwróciła uwagę na jego egalitarność w kontekście dochodów rodziców, jednak w momencie, gdy wspomniano problem różnicy między dużymi i małymi miejscowościami, zapaliła mi się lampka.

Nie mamy miejsca, w którym drużyny z różnych ośrodków mogłyby się spotkać. Nasze akcje centralne są chaotyczne i wzajemnie kanibalizują się z projektami na niższych poziomach. Choć ostatni zlot 30-lecia był okazją do spotkania się, to kiedy to powtórzymy? Ile pokoleń harcerzy nie zazna żadnego większego zlotu harcerskiego zanim nastąpi zlot 40-lecia?

Może rozwiązaniem jest pomysł, o którym wspomniał Michał Sternicki na kursie harcmistrzowskim: organizowanie co 2-3 lata dużego zlotu, wpleczonego w programy obozów, podczas którego drużyny z całej Polski mogłyby się spotkać.

Podziękowania

Chciałbym serdecznie podziękować całemu zespołowi, który zaangażował się w realizację tego projektu:

- pwd. Idze Matejowskiej
- pwd. Karolowi Kołodziejowi
- [phm. Agnieszce Mankiewicz](#)
- [hm. Maciejowi Kamińskiemu](#)
- pwd. Wiktorii Grabowskiej
- phm. Krzysztofowi Ołdakowskiemu
- pwd. Mateuszowi Dzikowi

Jeżeli uważacie, że był to sensowny projekt i chcielibyście zorganizować podobne działania, zachęcam do kontaktu. Chętnie podzielimy się doświadczeniami i wskazówkami, jak zorganizować taką rozmowę. Wspólnie możemy działać na rzecz jeszcze większej integracji i inspiracji w harcerskim duchu!

[Jan Piotrowski](#)

Szczepowy Ursynowski Szczepu. Organizator paru obozów i zimowisk. Zawodowo zajmuję się badaniem sztucznej inteligencji. W reszcie czasu znajdziecie mnie na teatralnych widowniach, w Tatrach i na bielańskim crossficie.